

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๔๕

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระหว่าง	{	นายทะเบียนพรรคการเมือง	ผู้ร้อง
		พรรคพลังธรรม	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่าผู้ร้อง ได้รับจดทะเบียนพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๑ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและแผนงานของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๖๖๔,๘๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมืองให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง โดยขอให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ที่หัวหน้าพรรคการเมือง

มอบหมายเป็นหนังสือและเหรียญกษาปณ์การเมืองเป็นผู้รับรองสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานทุกแผน

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรค ในรอบปี ๒๕๔๔ ทางโทรสาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงรับไว้เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบ และต่อมาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งต้นฉบับดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเช่นเดิม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนและไม่อาจตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้ง แล้วประธานกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในปี ๒๕๔๔ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ในการจัดทำหลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปี ๒๕๔๔ นี้ จะต้องยึดมาตรฐานเดียวกันกับหลักฐานทางบัญชีในกรณีของปี ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องจึงต้องปรับปรุงหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกัน และอาจต้องคืนเงินบางส่วนที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง และแจ้งว่าได้ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงได้พยายามให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องชุดใหม่เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับงาน และไม่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๕ ทั้งนี้ เพื่อจะได้มีเวลาปรับระบบการบริหารและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่เข้ารับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายและข้อบังคับของผู้ถูกร้อง โดยจะปรับปรุงข้อผิดพลาดทางบัญชีและจัดทำงบการเงินประจำปีที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคได้ทันในการประชุมสามัญวิสามัญต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องรับทราบกรณีที่ผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๔ เฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินแต่ไม่ได้ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสืบพยานผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้สำนักกฎหมายและคดีร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับนายภมร นวรัตนกร หัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ประกอบมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายภมร นวรัตนกร รักษาการหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ พร้อมเอกสารหลักฐาน ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

(๑) ผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ และได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบันได้เข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และพ้นจากตำแหน่งตั้งคณะเนื่องจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคว่างลงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๘ (๒) และปัจจุบันมีคณะกรรมการบริหารรักษาการตามข้อบังคับพรรค จำนวน ๔ คน โดยยังไม่มีกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เนื่องจากเกิดความขัดแย้งภายใน

(๒) ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับการอนุมัติเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีการแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรม

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปร่วมสังเกตการณ์และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกครั้ง

(๓) วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ (ทพพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ และ ที่ (ทพพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือน มีนาคม ๒๕๔๕

(๔) วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยวิธีส่งทางโทรสารซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับในวันเดียวกันและส่งต้นฉบับทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งก่อนยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้แจ้งด้วยวาจาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่า การนำส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินต้องล่าช้า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๑/๓๔๕๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินของผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๓ กรณีตรวจพบข้อผิดพลาดและบกพร่องบางประการ โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาด บกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๔ เพื่อยกยอดไปจัดทำงบการเงินปี ๒๕๔๔ และบันทึกรายการเปิดบัญชีปี ๒๕๔๕ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และให้จัดส่งเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการข้อผิดพลาด บกพร่องให้ผู้ร้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ ซึ่งในจำนวนรายการบัญชีที่จะต้องแก้ไข มีกรณีสำคัญคือ หลักฐานการรับเงินและจ่ายเงินค่าพาหนะเดินทาง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ผู้ร้องนำส่งหลักฐานการจ่ายค่าพาหนะเดินทางให้กับสมาชิกพรรค (ผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เป็นรายบุคคล แต่ผู้ถูกร้องได้หักท้วงว่าผู้ถูกร้องไม่สามารถนำส่งหลักฐานเช่นนั้นเนื่องจากการจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นการเหมาจ่ายให้กับผู้ให้บริการรถเช่า มิได้จ่ายเป็นรายบุคคลและได้ปฏิบัติเช่นนี้ทุกปี หากมีการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ยอมเท่ากับว่าคณะกรรมการบริหารพรรคได้ร่วมกันจัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งผู้ถูกร้องได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยอมรับหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่ผู้ถูกร้องได้รับรองความถูกต้องแล้ว

(๕) ในระหว่างการเจรจาหาข้อยุติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนกรณีโครงการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/๖๐๔๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้รับหลักฐานที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข รายการข้อผิดพลาดบกพร่องของงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ โดยในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือชี้แจงการใช้จ่ายเงินและงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้องว่าผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการทางบัญชีและอาจมีการคืนเงินบางส่วนที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และประมาณปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ รักษาการหัวหน้าพรรคและผู้อำนวยการพรรคของผู้ถูกร้อง ได้ไปชี้แจงที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าการปรับปรุงรายการทางบัญชีและการนำส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๘ ซึ่งมีสาระสำคัญคือการแก้ไขรายงานทางบัญชีในรอบปี ๒๕๔๗ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ปีบัญชีและได้จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรอง พร้อมเสนอที่ประชุมใหญ่ของผู้ถูกร้องอนุมัติและได้ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ครบถ้วนแล้ว ส่วนกรณีเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมประจำปี ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องประสบความสำเร็จในการจัดทำหลักฐานให้ตรงตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะหลักฐานการเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นรายบุคคล ซึ่งทั้งสองกรณีอยู่ระหว่างการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องให้คืนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปให้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากทางการบริหารและจักได้

ดำเนินการปิดบัญชี จัดทำงบการเงิน เสนอที่ประชุมใหญ่อนุมัติ แต่เนื่องจากเกิดความขัดแย้งในองค์กรรมการดำเนินการจึงล่าช้า

จากเหตุผลที่กล่าวมา แสดงได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งและประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่างตระหนักดีว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานที่ได้รับอนุมัติ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปีปฏิทินอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ส่วนการตัดสินใจคืนเงินให้แก่กองทุนของผู้ถูกร้อง ก็เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากของการบริหารอันเกิดจากการจัดทำเอกสารและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ และในเรื่องนี้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองในขณะนี้ ทราบว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ จึงมิได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏความต่อนายทะเบียน และการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องก็เป็นเพียงการกล่าวโทษหัวหน้าพรรคว่ากระทำความผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนการคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเนื่องจากความบกพร่องทางบัญชี เป็นประเพณีที่พรรคการเมืองกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถือปฏิบัติมาโดยตลอดว่าการไม่นำส่งเงินตามกำหนดเป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนในปีถัดไป ไม่เป็นเหตุให้ยุบพรรคประกอบกับคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใดๆ ในทางการเมือง ดังนั้นการที่ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๑๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะผู้ร้องย่อมทราบดีว่าการบริหารเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองจะต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นการดำเนินกิจการในทางการเมือง ซึ่งต้องห้ามตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฉบับดังกล่าว ดังนั้นการที่ผู้ร้องนำเอาผลของคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นข้อสันนิษฐานว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่สุจริตโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ
ชี้แจงข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒
บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้
และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความ
เป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง
เหตุที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดครบถ้วนให้ถูกต้อง
ครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชีในปี ๒๕๔๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่สามารถนำมาอ้าง
เพื่อเป็นเหตุที่จะไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากข้อผิดพลาดทางบัญชีในปี ๒๕๔๗ ไม่ได้
เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘
หากผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจะต้องจัดส่ง
เอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ได้มีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินดังกล่าว ตามหนังสือคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้ง
ประสานกับหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐาน
ประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใดและ
มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘
ตามมาตรา ๔๐ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามนัยมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละ
ห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ปราบกฏตามหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง
ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๑๑๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษ นายภมร
นวรรตนากร หัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้อง ต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ดังนั้น จากกรณี
ที่ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ในรอบปี ๒๕๔๘ และกรณี

ไม่จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตาม มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏ ต่อนายทะเบียน ซึ่งกรณีดังกล่าวเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่องนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไท มีคำวินิจฉัยไว้ว่า วันที่ปรากฏต่อนายทะเบียน นั้น คือวันที่นายทะเบียนได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามที่เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีบันทึกข้อความ ที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝปส.)/๓๓๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ รายงานเรื่องเมื่อนับถึงวันที่นายทะเบียนยื่นคำร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญ จึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวันตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง สำหรับในกรณีของผู้ถูกร้องนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้โอกาสพรรคจัดตั้งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพื่อประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๘ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีของผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย จึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่ง ยุบผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

(๓) กรณีของผู้ถูกร้องมิได้เป็นเรื่องการเรียกคืนเงินสนับสนุนตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นกรณีของผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่ง เอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบว่า พรรคใช้จ่ายเงินสนับสนุนถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ จึงเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ (๕) และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมือง แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เป็นหนังสือที่ประธาน กรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมือง เรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่จัดส่งงบการเงินของพรรค ประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญกพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประชุมใหญ่ ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินของผู้ถูกร้องตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องจึงต้องดำเนินการ ร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้องตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ประจำปี

๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น การที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งสองเรื่องดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติประกอบกับหนังสือของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ถูกร้องกล่าวอ้างมิได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกรณีที่ถูกร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คดีอยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ คงดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐๑ ดำเนินการต่อไปและเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออไปอยู่ในอำนาจหน้าที่

ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น” คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐

ก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการแรกว่า กรณีจะนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับ เห็นว่าผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กรณีผู้ถูกร้องมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อผู้ร้องตามมาตรา ๖๒ แม้ว่าในระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จะได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ออกมาใช้บังคับ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ (๑) จะบัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้วก็ตาม ก็ไม่มีผลกระทบต่อกรกระทำของผู้ถูกร้องที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามกฎหมายในขณะนั้น โดยคำขอซึ่งเหตุแห่งคำร้องที่ขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เกิดขึ้นในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ใช้บังคับอยู่และผู้ร้องได้ดำเนินการร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดแล้ว จึงต้องใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง และมาตรา ๖๒ ใช้บังคับ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นที่ยุติได้ว่า ในรอบปี ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ต่อมาในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยวิธีส่งทางโทรสาร ส่วนต้นฉบับรายงานการใช้จ่ายเงินได้ส่งโดยไปรษณีย์ด่วนพิเศษซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๙ โดยรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่ง

หลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แต่อย่างใด มีปัญหาต้องพิจารณาว่าผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ของปี ๒๕๔๘ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ ถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่

เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวแม้จะมีได้มีข้อความให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องจัดส่ง หลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไปพร้อมรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนก็ตาม แต่เมื่อ พิจารณาทบทวนคดีในมาตรานี้ ในข้อความที่ว่า “ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง” ย่อมหมายความว่า การยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินนั้นจะต้องมีการตรวจสอบให้เกิดความถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งการตรวจสอบนั้น หากไม่มีเอกสารหลักฐานมาประกอบกับรายงานการใช้จ่ายเงินแล้วจะไม่สามารถตรวจสอบได้ ดังนี้ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมเอกสาร หลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้องครบถ้วนยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ของปีถัดไป เมื่อผู้ถูกร้องได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยทางโทรสาร แต่มิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงิน ดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การที่ผู้ถูกร้องอ้างเหตุที่มิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๔๘๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงิน ประจำปี ๒๕๔๗ โดยให้ผู้ถูกร้องปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดให้ถูกต้อง ครบถ้วน ก่อนปีครุการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ เพื่อยกยอดไปจัดทำงบการเงิน ปี ๒๕๔๘ และบันทึกรายการเปิดบัญชีปี ๒๕๔๘ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงจึงทำให้ การนำส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินต้องล่าช้าขึ้น เห็นว่าการขอให้แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินประจำปี ๒๕๔๗ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้ถูกร้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๐

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการเงินของพรรคการเมืองและมีบทกำหนดโทษ ตามมาตรา ๖๗ จึงเป็นกรณีเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ และมีเหตุขู่ว่าพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) อีกทั้งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ เมื่อผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในปี ๒๕๔๘ ไปเป็นจำนวนเท่าใด ก็ย่อมที่จะจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินได้ตามความเป็นจริงมิได้มีความเกี่ยวข้องกับงบการเงินในปี ๒๕๔๗ แต่อย่างใด ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมือง (ในขณะนั้น) มิได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏความต่อนายทะเบียน และการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้อง เป็นเพียงการกล่าวโทษหัวหน้าพรรคว่ากระทำผิดกฎหมาย ตามนัยมาตรา ๔๐ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แสดงว่าผู้ถูกร้องมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำสั่งขู่ว่าพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุขู่ว่าพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๒ โดยกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนนั้น ต้องเริ่มนับจากวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้พิจารณาเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังเช่นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อปรากฏว่าในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการประชุม ครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เพื่อพิจารณาเรื่องที่ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และได้มีมติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งขู่ว่าผู้ถูกร้อง และต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ขอให้มีความคำสั่งขู่ว่าผู้ถูกร้อง กรณีจึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ทราบเหตุถึงการขู่ว่าผู้ถูกร้อง ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนกรณีที่ถูกร้องกล่าวอ้างว่าการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคเป็นเพียงการกล่าวโทษว่าหัวหน้าพรรคกระทำผิดกฎหมาย ตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือ นายทะเบียนพรรคการเมือง (ในขณะนั้น) ได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๑๑๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคของผู้ถูกร้อง กรณีไม่ได้จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบ ตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่กรณีที่ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้สำนักกฎหมายและคดี ซึ่งเป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลปทุมวันเพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับนายภมร นวรัตนกร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นคนละกรณีกัน ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องจึงไม่อาจรับฟังได้

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การไม่นำส่งเงินสนับสนุนพรรคการเมืองคืนตามกำหนด เป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนในปีถัดไปไม่เป็นเหตุให้ยุบพรรคนั้น เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ได้บัญญัติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเรียกคืนเงินสนับสนุนพรรคการเมือง จากพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุน หากพรรคการเมืองนั้น ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวดที่ ๒ ส่วนที่ ๒ การเงินของพรรคการเมือง ดังนี้การเรียกคืนเงินดังกล่าวจึงเป็นคนละส่วนกับกรณีที่ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องในประเด็นของการไม่นำส่งเงินสนับสนุนพรรคการเมืองคืนตามกำหนดเป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนในปีถัดไปไม่เป็นเหตุยุบพรรค จึงไม่สามารถรับฟังได้

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง ดังนั้น การที่ผู้ร้องตั้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ และที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะผู้ร้องย่อมทราบดีว่า การบริหารเงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง จะต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบนั้น เห็นว่า กรณีที่ผู้ร้อง มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ ถึงผู้ถูกร้องเป็นกรณีที่แจ้งให้ชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ในโครงการประชุมใหญ่สามัญประจำปี งบประมาณ ๘๔,๘๐๐ บาท หากผู้ถูกร้องไม่สามารถชี้แจง หรือจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมได้ให้คืนเงินสนับสนุนตามจำนวนดังกล่าว และหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ถูกร้องเป็นกรณีที่แจ้งเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ส่งงบการเงินตามมาตรา ๔๐ อันเป็นเหตุให้เรียกคืนเงินสนับสนุนตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้ว่า คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ห้ามมิให้พรรคการเมืองที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใด ๆ ในทางการเมือง อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่อาจจัดประชุมได้ก็ตาม แต่การที่ไม่สามารถดำเนินกิจการได้ดังกล่าวมิได้มีความเกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการดังกล่าวมาก่อนที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะมีประกาศฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๓ ข้อ ๑ และฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ จึงมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ